

[Összetett keresés](#)[Címkefelhő](#)[RSS](#)[Revizor Plusz](#) - [Színház](#) - [Zene](#) - [Könyv](#) - [Film](#) - [Gyerek](#) - [Képző](#) - [Tánc](#) - [Fesztivál](#) - [Üzen a Szerk.](#) - [Keresés](#)[Főoldal](#) / MŰVÉSZETVALLÁS VALLÁSTALAN KORBAN [Nyomtatás](#)

MŰVÉSZETVALLÁS VALLÁSTALAN KORBAN

Dukay Barnabás: Visions heard / BMC Records

2010.08.09.

Dukay Barnabás köztudottan a kortárs magyar zene talán legnagyobb különce. Zenéje amolyan természeti jelenség, cselekménytelen, félelmetesen koncentrált, szinte elődök nélküli, társtalan, és többek közt ezért is nehezen befogadható. CSONT ANDRÁS ÍRÁSA.

Dukay Barnabás művészetének befogadását alighanem a szekularizáció fogalmával ragadhatjuk meg a legtermékenyebben. Ha a szekularizáció a vallás – de nem a vallásos érzület! – kivonulását jelenti a (társadalmi) életből, akkor Dukay művészetének nehéz a helyzete a mi európai világunkban, hiszen európai korunkban minden vallásos jellegű döntés magánjellegű lett. Még a művészet ügyeiben is. A vallás magányügy immár – hála istennek, hogy frivolan fogalmazzak. Vagy másként: a Dukay által elfoglalt művészeti hely kétes, törekeny és csak a hívők által megerősíthető. Itt még semmi baj, hiszen Dukay művészetének, ha maroknyian is, ha sznobként netán, de nyilvánvalóan vannak hívői, ráadásul hívei is. Ám a szekularizált világban a hívők olykor vallástalanok – hívőn hitetlenek, ahogy Ady írta más összefüggésben –, tehát csak a szekularizálatlan hívők oldaláról erősíthetik meg kedves alkotójuk művészi létét a művészeti életben. Azaz elfogadottságát a művészeti világban. Ami fából vaskarikának látszik első ránézésre, már pusztán azért is, mivel az efféle művész nem kíván ebben a – szekularizált – művészeti világban szerepelni. Vagyis úgy akar sikeresen sikertelen lenni, hogy közben sikertelenül sikeres. De fából vaskarikának látszik azért is, mivel a művészet területén nem feltétlenül a szekularizációt megtagadó vagy tévesen szekularizált befogadók ítélete, ízlése, döntése a döntő. Vagyis olykor a sikeres siker is elkerülhetetlen.

A művészetvallás egy furcsa – mert vallástalan – újjászületéséről beszélhetünk talán ekkor. Mert a

B A R N A B Á S

BARNABÁS DUKAY VISIONS HEARD EDIT KLUKON DEZSŐ RÁNKI

művészet tömegében-hatásában nem vallás immár, de bizonyos művek befogadása határozottan valamiféle vallási élményre utal, vagy feltételezi azt. Ráadásul e művek befogadói közössége ismételten létrehozza mintegy a gyülekezet ismét csak vallásos érzületű kategóriáját. És ez ellen sem emelhető semmiféle kifogás. Hiszen a szekularizáció kora egyben a tolerancia időszaka is. Virágozzék minden vallás.

De mit tehet az, aki nem tagja ennek a virtuális-imaginárius-spirituális gyülekezetnek? Ráadásul éppen a művészet területén nem az, amely területről azt érzékelté, hogy az nem más, mint éppen a felvilágosodás örököse, azaz a sokat idézett Kant-féle meghatározás szerint az ember kilábalása a maga okozta gyámságából, gyermekettségéből, kiskorúságából. Elvileg fennáll a lehetősége, hogy ez a személy, azaz a kritikus úgymond hideg szemmel és szívvel ítélje meg az innen, azaz ebből a közösségből (amely persze nem közösség a szó régi, vallási értelmében) eredő vagy oda sóvárgó műveket. De hát ez többnyire ábránd, hiszen az ekként ítélkező semmiképpen sem tagja ennek a gyülekezetnek, ezért maga a közösség utasítja ki és teszi olykor érvénytelenné ítéletét. Nehezíti helyzetét, hogy még ha akarna, sem lehetne tagja eme csoportnak, hiszen ez öncsalás lenne – és ugyan miféle élmény érne meg ekkora ugrást a szellem birodalmában?! Hacsak nem az, hogy a hitetlen – felfüggesztve voltaképpen életbeli énjét a művészet hatalmának hatására – akaratlanul válik gyülekezeti taggá, megint a művészet erejének hatására. Behódol, vagy inkább megtér, ha szabad így mondani.

A kritikus talán a leginkább szekularizált lény, vagy foglalkozás, vagy szerep. Minden posztmodern badarsággal, pontosabban téves közhellyel ellentétben, neki ítélnie kell és lehet is ítélnie, és ezt – mivel kora gyermeke – csak szekularizált alapon képes megtenni. Ez nem teljesen téves álláspont még a vallásos művek esetében sem, mert hát a művész – legyen mégoly szektás – ugyancsak kora gyermeke; ezt, úgy tűnik, senki nem kerülheti el. Vagyis a szekularizálatlan művész is szekularizált, és ekként is megítélhető.

Ám van egy tagadhatatlanul ellenszenves vonása az effajta művésznek, mégpedig az, hogy akaratát – amely a fent vázolt okokból mindenképpen a vallásától fosztott közegen kívülálló alkotó dölyfös megnyilatkozása - hangzatosan akarja rákényszeríteni a közönségre. Itt a szerfözlött giccses címek jelentik ezt a szférát. Mert ugyan mit is lehetne kezdeni nem hívóként egy ilyen címmel: *Láthatatlan t* ű z

a téli éjszakában

? (Persze a hívóknak

teljesen mindegy.) És az sem minden gond nélkül tolerálható, hogy Dukay a lemezén még az egyes trackek közti szüneteket is megtervezi, művészi gesztusnak, azaz művei hangzó korpuszának hangzó-hallhatatlan anyagának, szerves részének szánja, amely gesztus legkomikusabb vonása, hogy az egyes szünetek amolyan műalkotásként funkcionálnak – legalább az intenció szerint – , vagyis szerepelnek a track-beosztásban, és külön időtartam-

megjelöléssel vannak ellátva. Csak egy szekularizálatlan művész veheti ennyire komolyan magát.

Mindamellett a magam részéről behódoltam Dukay Barnabás és persze a műveit két zongorán játszó **Klukon Edit** és **Ránki Dezső** mélyen elhivatott művészetének, noha ennek a fajta művészetnek inkább az élő előadás a kedvező, amint az tavaly októberben kiderült Dukay nagy szerzői estjén. Ha a zenében voltaképpen nincs semmi cselekmény, akkor a látvány, az előadók munkája hatalmas segítség lehet a néző-hallgatónak. Lemezen sokkal nehezebben követhetjük az előadók és a zeneszerző útját. Ugyanakkor persze a sokszori meghallgatás révén több esélyünk nyílik, mint egy koncerten, hogy felfogjunk valamit Dukay szándékaiból.

Magam azt javaslom a hallgatónak, hogy a *Hallomások a fényr* *ő I* című darabbal kezdje a kalandozást. Ez a lemez egyetlen gyorsabb tempójú száma, és mivel kánonokról van szó, ez viszonylag könnyebben követhető formálást követel, a befogadó örömmel ismeri fel a motívumok kergetőzését. Az *Aki a saját csöndjében megpihen* már nehezebb dió, az álló akkordok lassú lépegetése – Pilinszky szavaival élve – amolyan „unalmon túl unalmat” idéz, de az igen takarékosan használt eszközök révén mégis egyfajta impresszionista, szinte Debussyt idéző hangkölteményt kapunk, és ez a hangulat megmarad a következő számban is, amely az *Ég ő sóvárgás* címet kapta. Ezek után merészkedhet talán odáig a hallgató, hogy felteszi a *Láthatatlan t ű z az éjszakában* című 18 perces darabot, mely a „belső világosság prelúdiuma”.

Persze hibát követ el, aki a címek megzenésítését vagy illusztrációját keresi ilyenkor, mert hát hogyan is lehetne meghangszerelni a láthatatlan tüzet. Dukay – ha nem tévedek nagyot – némi asszociációs mezőt kíván így teremteni, amely mégis kínál valami kiinduló szalmaszálát a befogadónak, mely aztán nem is annyira a szó hagyományos értelmében vett zenehallgatáshoz vezet, de sokkal inkább valamiféle meditációba torkollik. Dukay talán természeti jelenségnek véli a zenét, amelyen elmélkedhetünk, meditálhatunk. És mivel roppant következetesen és szuggesztív erővel kínálja fel a maga elgondolását (ráadásul fantasztikus partnereket talált ehhez Klukon Edit és Ránki Dezső személyében), a toleráns befogadó talán megadja magát neki. Mert voltaképpen szép, kimondottan eufonikus zenéről van itt szó, amely a maga módján harmonikus és lekerekített.

Szerző: **Csont András**

Címkék: [BMC Records](#), [Dukay Barnabás](#), [Klukon Edit](#), [Ránki Dezső](#)

Kiadó: BMC Records

Kiadás éve: 2010

Megítelt támogatás: 10 000 000 Ft

Támogató: Zenei Kollégium

A BMC Records 2009-2010. évi klasszikus és kortárs zenei CD-kiadványainak

Kiemelt ajánlónk

Szeptember 22-én, szerdán a PosztPOSZT programjában a Pécsi Nemzeti Színház Az elveszett levél című előadása látható a Tháliában. Kritikánk itt olvasható.

[Tovább a cikkhez](#)

[fidelio.hu](#)

[Magunkról](#) - [Üzenet a Szerkesztőknek](#) - [Partnereink](#)

[Revizor Plusz](#) - [Színház](#) - [Zene](#) - [Könyv](#) - [Film](#) - [Gyerek](#) - [Képző](#) - [Tánc](#) - [Fesztivál](#) - [Üzen a Szerk.](#) - [Keresés](#)

Minden jog fenntartva. 2007. Revizoronline.com - [Médiaajánlat](#) - [Impresszum](#) - [Szerzői jogok](#)